

Prosimo pa tudi ob enem Vas cenjene naročnike, blagovolite nam zaostalo naročnino, katero imate nekateri še za plačati, v kratkem doposlati ter naročitev ponoviti, da se dopošiljatev ne prekine in da nam prihranite obilo nepotrebne dela in neljube zamude! Ostanite zvesti Vašemu mišljenju in prepričanju, krepko stopajte in junaško naprej po poti, katero ste spoznali za pravo in ki edina pelje do spoznanja resnice in pravice! Navdušajte svoje sorodnike, prijatelje, znanke k napredku, dramite jih iz njihovega duševnega spanja, vodite jih iz teme nevednosti k luči spoznanja! Razširjajte, priporočajte, podpirajte naš list, da ga bojo brali v vsakej kmečki hiši, v vsakej koči, v vsakej gostilni in v vsakej delalnici! Ne bojte se razun Boga nikogar, ako se držite pravice in resnice. Ne dajte se oplašiti ali zbežati, Vašega mišljenja Vam ne sme in ne more nikdo odvzeti, ako se zvesto in trdno oklepate Vašega pravega odkritosrčnega prijatelja „Štajerca“.

Našim kmetom.

Zadnjič smo v našem članku pod naslovom „Našim kmetom“ mimogrede omenili tudi šole, danes si hočemo to napravo malo natančneje ogledati, ter njeni pomen, namen in smoter nekoliko premotrivati. V mislih imamo ljudsko šolo, ker ta vsacega človeka, posebno pa kmeta najbolj zanima.

Šola je podobna drevesnici, v kateri se nežna mlada drevesca gojijo, negujejo in požlahtujejo, da se potem presadijo v sadunosnik, ter nam dajejo okusnega, žlahtnega sadu. Šola je tisto mesto ali kraj, v katerem se naš zarod pripravlja za to, da stopi za nami na pozorišče javnega življenja, da izpolnjuje vrzeli, povzročene vsled izginjenja unih delov človeške družbe, ki so svojo odmerjeno dobo doživeli in so primorani, se svojim naslednikom umakniti. Mladina je največji zaklad posameznih družin kakor tudi celih

»Res je, toda odkodi naj vzamem 105 goldinarjev?« Blagajna je v samostanu, samostan pa je v Elmavi.

Naš trgovec zve mojo zadrego. Zapišem mu moje dohodke prihodnjih mesecev in on mi posodi denar. Otilija zmeče vse, kar je njenega, v svojo omaro, zaklene jo in odide, brez da bi se poslovila. Le v otrokovi sobi se je še hotela svoje jeze iznebiti, zadere se notri: »Adijo, hišni gospodar! Peklenski pankert!« ter zaloputne vrata tako močno za seboj, da se celi farovž strese in Bogdan iz strahu divji krik zažene.

Komaj je gospodinja odšla, stopi Marija v mojo sobo in reče, da ona tudi hoče iti. Ona je bila vzrok nemira, sicer čisto po nedolžnem in nevedoma, ali o sebi govoriti ne pusti.

Nato ji odgovorim: »Kakor gospodinjo nisem imel privezano, tako tudi tebe nimam. Če misliš, da smeš ubogega otroka sedaj zapustiti, ko te najbolj potrebuje, ko si jaz ne vem, ž njim pomagati, pa ga vendar ne morem na cesto vreči, tedaj idi.«

Pa ni šla. Streže otroku in je mi juho za večerjo skuhal.

Pozno v noč prideta dva moža iz Spodnje vasi ter odpeljeta Otilijino omaro. Skoro nisem verjel, da bo ona to za deva tako za resno vzela. Ko sem videl, kako trdosrčna zna biti, sem vesel, da je odšla.

narodov, ona je up skrbnih roditeljev in nada vsega ljudstva.

Ker je toraj šola tolikega pomena in tolike važnosti, moramo tudi vso našo skrb in pozornost na njo obračati. Uredba šole je merilo vrednosti duševnega blagostanja prebivalcev posameznih krajev, dežel in držav. A ne samo duševnega, temuč tudi gmotnega. Kar znaš, to imaš. Ako tudi izgubiš vse imetje, tvojega znanja ti ne more nihče vzeti, kar si v šoli pridobil, to ti ostane neprikrajšljiva lastnina do smrti, ako ti ljubi Bog ne odvzame razuma in ako sam svoje lasti preveč ne zanemarjaš. Ljudska šola ni namenjena samo poedinim stanovom, temuč je ravno tako za otroke imenitne gospode, kakor za mladino iz kmečkih hiš in koč. Ona je podlaga in temelj poznejšemu izobraževanju in popolnjevanju, brez katere ne more noben človek v človeški družbi tako nastopati, kakor si želi in kakor se mu spodobi. Šola ima nalogo, da oblaži čutstva, okrepi značaj, da naredi iz nevedne stvari razumnega človeka, kakoršnega današnji svet, današnje okolščine in razmere potrebujejo in zahtevajo.

Do šole pa nimamo samo pravico, staviti ji zahtevanja in želje, temuč do šole imamo tudi dolžnosti, katere ne smemo prezirati ali se jim umikati. Ona terja od nas popolno zaupanje in tudi primerno spoštovanje. Ako stariši ali reditelji nimajo zaupanja do šole, tedaj ga gotovo tudi otrok nima in vspeh vzgojitve je dvomljiv. Stvar je taka kakor pri bolnikih, katerim čestokrat zaupanje v zdravnikovo pomoč več pomaga, kakor pa njegovo zdravlilo. Ničesar se ne more doseči brez zaupanja in trdne volje. Kakor sorodniki, prijatelji in znanci bolnika k zaupanju vspodbujajo ter mu ljubeznivo prigovarjajo, naj le pridno rabi zdravila, akoravno so morebiti huda in britka in da se naj natanko drži zdravnikovih odredb, kakor ga ti-le tolažijo z boljšo bodočnostjo, tako naj tudi stariši ali njih namestniki otroka vedno in vedno spodbujajo, osrčujejo in, če treba, tudi tolažijo.

27. novembra.

Upam, da bo srotle slednjič vendar odšlo.

Zunaj v Zaški gori živi stara, samska in — kakor se pravi — bogata gospica, ki je baje se že večkrat izrazila: Ko bi zamogla otroka dobiti, brez da bi na svoji ženski časti trpela, tedaj bi ga vzela. Pri tej stari jungferci bi še rad enkrat svojo srečo poskusil.

28. novembra.

Gospodična Pezelka čuti še revolucijske strahote v svojih sklepkih. Od leta 1848 noče več v nobeno mesto. Skozi osemnajst let že pripoveduje, kako je takrat nek »rudeč Hrvat« v njeno stanovanje prilomastil in jo hotel z bajonetom prebosti. Iz spoštljivosti pred starim plemstvom, na katerega ga je, kazaje na diplom, opozorila — tudi gospica je bila takrat blizu sedemdesetih — ji ni storil zla, zato da je Jonatana prebodel. Pred njenimi očmi! Pred njenimi lastnimi očmi Jonatana, njenega edinega prijatelja, črnega pinča! — Vedno si še bojazljivo obličje zakrije, kolikrat o strašnem zločinstvu pripoveduje. Komaj je Windischgrätz na Dunaju red napravil, zapustila je mesto ter se naselila na deželi, kjer hoče v tihej žalosti svoje življenje dokončati. Gospica Pezelka je sedaj šestinosemdeset let stara; včasih ji je baje prav dolg čas. Psi si ni več oskrbela, tedaj sem si hitro mislil, da bi ji bil morebiti Bogdan všeč.

Otrok mora, kakor po domače pravimo, veselje do šole imeti. Brez zaupanja pa ni veselja in kjer veselja ni, ni povoljnega vspeha, ali pa zgolj nobenega.

Z veseljem v tesni zvezi je korajža, kjer pa je ta, tam gre vse; vsaka zapreka, vsaka ovira se premaga in zaželeni cilj se doseže prej ali slej. Kakor mala četa junakov, katera ima srčnost in pogum, pri tem pa tudi neomejeno zaupanje do svojih vodnikov in brezpogojno pokorščino njihovim poveljem, premaga mnogoštevilnejšega sovražnika, tako prebije tudi šolska mladina vse težave in zapreke, resnične in domišljene, ako se z veseljem in korajžo loti uka ter se zaupljivo oklene svojega učitelja in vodnika pri nastopu poti v burno življenje.

Povedali pa smo že, da je le na stariših ali njih namestnikih ležeče, imajo li njih otroci veselje do šole ali ne. Ne zamujajmo toraj nikoli, naš mali zarod vnemati in navduševati k neutrudnemu uku in k vztrajni marljivosti in ko bodo otroci spoznali, da se na ta način z lahka premagajo vse težave, dobili bodejo veselje in stem je pa tudi že vse dobljeno. Seveda jim ta navodila in pravila ne smemo podajati suhoparno in utrudno, temuč ljubeznivo, pred vsem pa jim moramo biti mi sami v vzgled, katerega takorekoč nehoti želijo posnemati. Taka reč ne gre „na komando“, posebno pa pri otrocih ne!

(Dalje prihodnjič.)

Iz delegacij.

Zadnje dni so imele na Dunaju delegacije svoja zasedanja, to se pravi, določeno število državnih poslancev avstrijske in ogerske državne zbornice, ki so iz njih sredine izvoljeni, se je sešlo na Dunaju, da se posvetujejo, razpravljajo in sklepajo o skupnih zadevah obeh državnih polovic. Delegacije se snidejo eno leto na Dunaju, drugo leto pa v Budimpešti in tako naprej. Letos so se sešle na Dunaju. Pri njih sejah so navzoči vsi ministri, k sklepu pa tudi sam

Gospica me je prav prijazno in častljivo sprejela. Večja ni, kakor kakšno sedemletno dekle, je bledega in bistrega lica s črnimi očmi, nosi črnosivleno obleko z vlekonom z belimi čipkami, belo havičko, na vratu pa brošo z Jonatonovo podobo. Stanovanje je tako čedno in pospravljeno, da sem imel le malo upanja zaradi mojega malega Bogdana. Vkljub temu svojega namena nisem dolgo prikrival, ona pa mi je takoj svojo besedo dala. Hoče vendar še nekaj dobrega storiti, predno se loči od tega sveta. Rada bi imela tudi koga krog sebe, ki bi jo na njena stara leta vsaj malo ljubil. Samo to bi se bilo pomisliti, če bodele njeni dekleti, ki je ima, znali z otrokom ravnati? Ena je sicer že bolj pri pameti, pa ta mlajša je razposajena stvar, z otroki pa še ni imela Nančka in tudi ne Vefka kaj opraviti.

»O Bog,« sem djāl, tako dobro, kakor pri meni, bode otrok na vsak način imel, ko bi pa deklici resnično bili tako neizkušeni, da bi ne znali malemu detetu streči, tedaj bi ja lahko dosedanja strežnica pri njem ostala.

Gospica postopica k rujavo bliščnemu predalniku, na katerem je stala pod steklenim pokrovom lično izrezlana ura — zraven je bil zvonček in stem je pozvonila.

Zdaj pride iz kuhinje stara, suha oseba. Imela je svoje bele lase čedno razčesane in bila povsem tako snažno oblečena, da bi je ne mogel za služkinjo smatrati, ko bi ne bila tako

cesar. Eden od predsednikov ima na cesarja nagovor ter v kratkih obrisih razloži delovanje in sklepe, na kar potem cesar odgovori ter politični položaj države pojasni.

Proračun skupnih potrebščin znaša za leto 1904 374 milijonov 975 tisoč 389 kron, pokritih komaj 6 milijonov 865 tisoč 471 kron, toraj ostane še 368 milijonov 9 tisoč 919 kron, za 1 milijon 957 tisoč 546 kron več kakor lanskega leta. Colninski prebitki so nastavljeni na 113 milijonov 272 tisoč 419 kron. Izvanredne potrebščine so vojne in povoljništva v zasedenih deželah znašajo 7 milijonov 563 tisoč kron, od teh je 80 tisoč pokritih, ostane še toraj zahtevek 7 milijonov 483 tisoč kron, za 331 tisoč kron manje od lanskega leta.

Prestolni odgovor cesarjev je bil povsem takšen, kakoršen se je dal pričakovati. Za prvi čas se ni bati vojske. Obiska nemškega cesarja Viljema in ruskega cesarja Nikolaja pri našem cesarju sta občni evropejski mir le še kolj potrdila in tudi poset našega cesarja pri angleškem kralju Elvardu je bil važnega pomena. Dokler živi naš cesar Franc Jožef, bode se tudi mirovna trozvez Avstrije Nemčije in Italije ohranila, ki je najboljši porok, da se ne prekrši mir. Laška vlada je pa tudi začela vso svojo pozornost na gibanje iridentovcev obračati, ki rujejo in ščuvajo proti Avstriji. Tako ostrih besedij ti predrzneži dosedaj še niso slišali. Edina nevarnost nam preti le od Balkana, kjer še tamošnjim homatijam ni konca, temveč je pričakovati, da se nasprotja v pomladi še bolj poostrijo. Izzid se nikakor ne da presoditi. Prav krepko obsoja vladar umor srbske kraljeve dvojice ter naznani, da se ž njim strinjajo tudi druge velesile, ko bodo te dni svoje zastopnike v Belgradu domov poklicale. No, to pa že nekaj pomeni!

Cesar ima navado, da se ob priliki delegacijskega sprejema s posameznimi udi delegacij dalj ali manj časa razgovarja. Posebno nemilostno je nago-

ponižno pred gospico stopila in »kaj zapove Vaša milost, vprašala.

»Pojdi Nančka,« je rekla gospica »in mi pokliči tudi Vefko!«

»Nančka« tedaj je bila ta. Zavoljo mladosti, sem si mislil, se tej že sme mali otrok zaupati. Gospica je najbrž moje misli uganila, ker rekla je: »Nančka je že prav, služi že devetindstirideset let pri meni in se zamorem na njo zanesti. Vefko pa še premalo poznam.«

Med tem vstopita obe. Vefka ni bila veliko mlajša kot njena tovaršica, imela pa je prav prijazen obraz, na gornji ustnici pa nekaj muštačem podobnega. Ta je toraj bila tista razposajenka.

»Ta še pač ni dolgo pri meni,« opomni gospica, »povej mi vendar Vefka, koliko časa si že pri meni?«

»Petnajst let, Vaša milost!« odgovori Vefka ter se nežno prikloni.

»No vidite, gospod župnik,« mi reče gospica, »moja Vefka se tudi dobro nosi,« pri tem je imenovano po licu potašljala, »le včasih je malo živa. No, sčasom pa bo že slo. — Dekleti, zdaj pa hočem vama nekaj povedati. Hočete malega otroka imeti?«

Dekli ste zapored zarudeli in Vefka si od samega sramu ni upala kvišku pogledati.

Dalje prihodnjič.